Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Lausunto

26.2.2019
DNO 8/2019

EDUSKUNTA

Maa- ja metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi

Asia: LA 29/2016 vp Lakialoite laiksi elintarvikelain muuttamisesta

https://www.eduskunta.fi/valtiopaivaasiakirjat/LA+29/2016

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry. kiittää mahdollisuudesta lausua lakialoitteesta 29/2016 'laiksi elintarvikelain muuttamisesta' ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Ruokahävikki on iso haaste ruokajärjestelmämme kestävyydelle ja nykyinen ruokahävikin määrä on kestämätöntä. Jokainen ruokatuote on vaatinut paljon työtä ja ruuan eteen on kulutettu resursseja paljon ennen ruuan ruokalautaselle päätymistä. Meidän on laajassa yhteistyössä jatkettava kaikkea työtä ruokahävikin vähentämiseksi ruokajärjestelmän jokaisessa kohdassa – pellolta pöytään.

MTK arvostaa sitä, että eduskunnassa on asiaan kiinnitetty huomiota. Nyt esillä oleva lakialoite tavoittelee ruokahävikin ja muun elintarvikeperäisen jätteen määrän vähentämistä. Lakialoitteessa esitetään, että myynnistä tai käytöstä poistuva syömäkelpoinen elintarvike pyritään asettamaan jaettavaksi tai muuten käyttämään hyödyksi toimijoita velvoittavasti.

MTK ei kannata nyt esitettyä ehdollisesti velvoittavaa lainsäädäntöä.
MTK pitää kuitenkin äärimmäisen tärkeänä, että koko ruokajärjestelmässä ponnistellaan nykyistä enemmän ruokahävikin vähentämiseksi. Kuitenkaan ei ole tarkoituksenmukaista säätää edes ehdollisesti velvoittavaa lainsäädäntöä ruokalahjoitusten edistämiselle.

Ruokahävikin tehokkaaseen vähentämiseen voidaan päästä parantamalla jo olemassa olevia menetelmiä sekä niistä ja niiden vaikutuksesta viestimistä nykyistä tehokkaammin. Suomessa Ruokavirastolla on lahjoitustoiminnalle jo nykyisellään toimivaa ohjeistusta. Lisäksi Suomessa on käytössä useampia lahjoituksiin liittyviä toimintamalleja (Turku/Operaatio ruokakassi ja Vantaa/Yhteinen pöytä ja esim. kouluruokailun ylijäämäruoan myynti), joita voidaan menestyksellisesti tarvittaessa hyödyntää myös muissa kunnissa.

MTK pitää tarpeellisena sitä, ruokajärjestelmässämme kehitetään monipuolisesti kaikkia mahdollisia keinoja ruokahävikin vähentämiseksi. Erityisesti ravintolasektorilla on paljon parantamisen varaa, sillä 20 % ravintolaruoasta päätyy hävikiksi.

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
PL 510 (Simonkatu 6) • 00101 Helsinki
Puhelin 020 4131 • Faksi 020 413 2425
Y-tunnus 0215194-5 • www.mtk.fi

Central Union of Agricultural Producers and Forest Owners (MTK)
PO Box 510 (Simonkatu 6) • FI-00101 Helsinki
Telephone +358 20 4131 • Fax +358 20 413 2425
Business code 0215194-5 • www.mtk.fi

MTK haluaa nostaa esiin sen, että hävikin vähentämistä voidaan tehostaa myös muilla keinoilla kuin ruokalahjoituksin. Tekoja ja menetelmiä ruokahävikin estämiseksi tulisi kehittää ja nostaa esiin nykyistä enemmän.

MTK katsoo, että jo nykyisellään ruokajärjestelmässä tehdään paljon ruokahävikin vähentämiseksi. Työtä tulee jatkaa määrätietoisesti ja yhteistyössä edelleen hyvien toimintamallien kehittämiseksi ja uusien innovoimiseksi. Jokaiselle ruokajärjestelmän toimijalle ruokahävikin vähentämisen tulee olla osa kestävä kehitystä tukevaa toimintaa ja kunnia-asia.

MTK kiittää siitä, että lakialoitteeseen liittyen on tehty perusteellisesti sekä lainsäädäntötarkastelu (LEX Foodwaste) sekä selvitys toimeenpanoon ja valvontaan liittyvistä kustannuksista. Molemmat raportit nostavat esiin jo olemassa olevia toimintamalleja, joilla nykyisellään ruokaketjun eri osissa pyritään vähentämään ruokahävikkiä. Toisaalta taas nousee esiin kehityskohteita.

MTK toivoo keskustelua myös ruuan todellisesta arvostuksesta. Ruoka on liian halpaa kaikissa ruokajärjestelmän osissa niin kauan kun sitä on mahdollista haaskata nykyisiä määriä.

Mikäli päädyttäisiin pakottavaan lainsäädäntöön ja liian tiukkana ohjeistukseen, olisi riskinä se, että hävikkiruuasta syntyy nykyiselle ruokajärjestelmälle rinnakkainen ruokamarkkina. Rinnakkainen ruokamarkkina puolestaan voisi pahimmillaan vääristää ruoan hintaa entisestään ja mm. laskea tuottajahintoja.

MTK pitää tärkeänä, että ruoan reitti ja ruokaan liittyviä teemoja terveydestä ympäristöön tehdään tutuksi kuluttajille jo lapsesta lähtien. Ruokakasvatus monipuolisesti toteutettuna on yksi keino nostaa ruoan arvostusta. Ruokakasvatukseen tulee resurssoida sekä osaamista että rahaa tulevaisuudessa. Ruuan arvostuksen nostaminen on keino vähentää ruokahävikkiä.

Helsingissä 25.2.2019

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK RY

Anni-Mari Syväniemi
ruokakulttuuriasiamies